

RAKENNUSTIETO >

Rakennusalan täyden palvelun tietotalo

Rakennustieto Oy edistää hyvää rakennustapaa ja tuottaa rakentamisesta luotettavaa tietoa. Puolueettoman ja asiakaslähtöisen Rakennustieto Oy:n tuotteet kattavat rakentamisen koko elinkaaren suunnittelusta ylläpitoon. Yhtiön omistaa Rakennustietosäätiö RTS.

Tutustu palveluihimme

> rakennustieto.fi/rk/palvelut

Rakentajain kalenterin artikkelit

Tämä artikkeli on julkaistu alun perin Rakentajain kalenterissa, jota ovat julkaisseet Rakennustietosäätiö RTS sr ja Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL ry.

Julkaisu oli rakennusalan ammattilaisten ja opiskelijoiden käsikirja, joka yhdisteli teoriaa ja käytäntöä sekä kannusti hyvään rakentamiseen. Artikkelin vasemmassa reunassa olevasta vesileimasta näkee ko. Rakentajain kalenterin vuosikerran.

> [Artikkeliarkisto, kokoelma vuosien 1997–2018 Rakentajain kalenterissa julkaistuista artikkeleista](#)

Asuntomessut tänään ja tulevaisuudessa

Pasi Heiskanen, arkkitehti

Toimitusjohtaja, Osuuskunta Suomen Asuntomessut
pasi.heiskanen@asuntomessut.fi

Asuntomessut on sekä messujen järjestäjä, että suuri yleisötapahtuma. Tässä kirjoituksessa nämä kaksi ulottuvuutta erotetaan toisistaan siten, että Suomen Asuntomessut tarkoittaa tapahtuman järjestäjää eli Osuuskunta Suomen Asuntomessuja ja Asuntomessut puolestaan tapahtumaa.

Asuntomessutapahtumaa voidaan arvioida näytteilleasettajien markkinapaikkana, medialle sisällön tuotannon lähteenä, rakentamisen ja suunnittelun ammattilaisille oppimis- ja vertailukohteenä sekä tietysti suurelle yleisölle tietoja ja ideoita tarjoavana elämiskohteenä. Sähköisen tiedonvälityksen ansiosta Suomen Asuntomessut on läsnä myös ympäri-vuotisesti omien sivustojensa sekä sosiaalisen median moninaisten kanavien välityksellä.

Suomen Asuntomessujen missio eli perustehtävä on kehittää asumisen laatua. Suurelle yleisölle Suomen Asuntomessut näyttäytyy käytännössä lähes pelkästään tapahtumana. Lieneekin paikallaan ensisijaisesti pohtia miten tämä perustehtävä näkyy tämän päivän asuntomessutapahtumassa ja millaisia näkymiä se avaa lähitulevaisuudessa. Ennen kuin käymme käskiksi tapahtuman sisältöön nyt ja tulevaisuudessa, on hyödyllistä ymmärtää tapahtuman toimintaympäristö, eli se, mistä lähtökohdistapahtuma ”ponnistaa”.

Lähtökohdat

Suomen Asuntomessut on vuonna 1966 perustettu yleishyödyllinen osuuskunta, jossa on kahdeksan jäsentä: Osuuspankkikeskus, Danske Bank Oyj, Suomen Asuntoliitto, Suomen Kuntaliitto, Suomen Messusäätiö, Säästöpankkiliitto, Asuntoreformiyhdistys ja Finanssialan Keskusliitto. Ensimmäiset Asuntomessut järjestettiin vuonna 1970, jonka jälkeen Asuntomessuista on muodostunut Suomen suurin vuosittainen yleisötapahtuma ostettujen pääsylippujen määrän perusteella.

Suomen Asuntomessut toimii täysin omarahoitteisesti ja suurimmat tuloerät ovat pääsylipputulot sekä näyttelypaikkamyynti. Suurimmat kulut muodostuvat puolestaan messujen järjestämiskuluista, markkinoinnista sekä henkilökunnan palkoista. Maksaneiden kävijöiden määrät ovat vuosittain vaihdelleet 82 000 ja 271 000 välillä. Suurimmat kävijämäärät Asuntomessut keräsi 1990-luvulla huipentuen Asuntomessuihin Tuusulassa, jossa tehtiin kaikkien aikojen kävijäennätys eli 271 000 maksanutta messuvierasta. 2010-luvulla kävijämäärä on asettunut 120 000–140 000:n välille paikkakunnasta riippuen. Kävijämäärään vaikuttavat ennen kaikkea alueellinen asukasmäärä eli kävijäpotentiaali,

Kuva 1. Messualue Vantaan Kivistössä on kaikkien aikojen tiivein asuntomessualue.

Kuva 2. Ensimmäiset Asuntomessut järjestettiin Tuusulassa vuonna 1970.

taloudellinen suhdanne, messusisällön kiinnostavuus sekä messujen aikainen säätäminen.

Suomen Asuntomessut järjestää myös Loma-asuntomessuja, joista ensimmäiset järjestettiin vuonna 2000. Viimeisimmät Loma-asuntomessut järjestettiin Kalajoella 2014. Loma-asuntomessujen kävijämäärä on ollut keskimäärin noin 35 000. Tapahtumaa ei järjestetä vuosittain, vaan ainoastaan loma-asumiseen sopivan, riittävän kompaktin ja luonnonkauniin paikan löytyessä.

Suomen Asuntomessujen organisaatio ja liikevaihtomme ovat varsin pieniä, vakituisen henkilökunnan määrä on seitsemän henkilöä ja liikevaihto noin 3 milj. euroa vuodessa.

Miten Asuntomessut järjestetään?

Asuntomessut järjestetään vuosittain aina yhteistyössä isäntäkunnan kanssa. Isäntäkunta valjastaa omalta puoleltaan asuntomessuhankkeelle projektipäällikön, tiedottajan, aluevalvojan sekä tarvittaessa muita henkilöitä. Tämä isäntäkaupungin henkilöstö muodostaa paikkakunnalla toimivan messutoimiston.

Messuhankkeen läpivientiin muodostetaan kaupungin kanssa yhteinen organisaatio toimielimienä. Tarvittavia työryhmiä ovat: tekniikka-, markkinointi ja viestintä-, sekä laatutyöryhmä. Työryhmät valmistelevat oman vastuualansa asiat messutoimikunnalle, joka toimii ylimpänä messuhanketta valvovana päättävänä elimenä. Hankkeen perustana on kaupungin kanssa solmittu yhteistoimintasopimus, jossa on kirjallisesti sovittu messuhankkeen työn-, kustannus- ja tulojaosta. Tämän lisäksi messuhanketta ohjataan yksityiskohtaisen projekti-suunnitelman avulla, johon on kirjattu hankkeen tavoitteet, tarkka aikataulu, viestintäsuunnitelma, jne.

Maa-alueet ovat pääsääntöisesti täysin isäntäkunnan omistuksessa, joten kaavoitus ja maanluovutus rakentajille sujuvat jouhevasti. Messualueen rakentamisen tavoitteista ja sisällöstä sovitaan yhteistyössä Suomen Asuntomessujen ja kunnan kesken hyvissä ajoin, eli käytännössä noin viisi vuotta ennen varsinaista messutapahtumaa. On tärkeää, että Asuntomessujen tavoitteista on käyty perusteellinen keskustelu ja että kaikki hankkeessa mukana olevat, niin luottamusmiehet kuin virkamiehetkin, ovat sitoutuneet hankkeeseen ja selvillä yhteisestä päämäärästä. Sitoutuminen, avoimuus ja luottamus ovat keskiössä, jotta varsin monitahoinen ja nopeasti etenevä hanke saadaan vietyä hallitusti ja aikataulussa maaliin.

Suomen Asuntomessut osallistuu tiiviisti alusta alkaen maankäytön suunnitteluun sekä projektin kokonaisvaltaiseen läpivientiin ja tekee tarvittavat yhteistyösopimukset messujen näytteilleasettajien

Kuva 3. Vuoden 2016 Asuntomessut järjestetään Seinäjoella. Kuvassa suunnitelma Pruukinrannan messualueesta.

kanssa sekä vastaa pääosin messuajan vaatimista palveluista. Palvelut, kuten esimerkiksi aitaukset, äänentoisto, mukuksu, ensiapu, ravintolapalvelut, jne. tapahtuvat ostopalveluna, jotka kilpailutetaan pääosin vuosittain.

Kaavoitusprosessit ovat monimutkaistuneet erityyppisten, entistä laajempien selvitystarpeiden myötä ja esimerkiksi paikoitellen tarvitaan varsin laajoja ympäristöselvityksiä. Osallistaminen ja kuulemismenettely tuovat omat haasteensa ja mahdollisuutensa kaavoitusprosessiin. Lisäksi valituksen todennäköisyys uusien asuinalueiden kaavoihin kasvaa, kun kaupunkirakennetta tiivistetään olemassa olevan asutuksen keskelle tai reunoilta. Asuntomessujen näkökulmasta tulee siis varautua kaavamennettelyn pitkään käsittelyyn sekä mahdollisiin valituksiin, jolloin messuhankkeet on käynnistettävä entistä aikaisemmin, jotta kaava saadaan vahvaksi ja rakentaminen voidaan käynnistää. Messujen järjestämisestä onkin sovittu aina vuoteen 2019 saakka ja tänä vuonna 2015 käydään neuvotteluja jo vuoden 2020 Asuntomessujen järjestämisestä.

Asuntomessut on perinteisesti järjestetty heinäkuun puolesta välistä elokuun puoleen väliin ja messujen kesto on ollut yhteensä neljä viikkoa sisältäen viisi viikonloppua. Messujen järjestämiseen liittyvä prosessi sekä itse messutapahtuman läpivienti ovat jatkuvan kehitystyön kohteena. Konseptia ja prosesseja hiotaan edellisten messujen kokemusten sekä kunnilta, yhteistyökumppaneilta ja yleisöltä saadun palautteen perusteella. Jokaisella messulla tehdään sekä kävijä-, että näytteilleasettajatutkimus, joka toimii tärkeänä työkaluna kehitystyössä tulevia messuja varten. Edellisten vuosien messututkimukset löytyvät Asuntomessujen kotisivuilta.

Kuva 4. Kuluttaja voi ostaa lipun Asuntomessuille myös sähköisenä netistä.

Miten asuntomessutapahtuma on muuttunut viimeisten vuosien aikana?

Median murros

Messut on media, samalla tavalla kuin sanomalehdistö, radio ja niin edelleen. Media on tällä hetkellä keskellä merkittävää mullistusta, jossa tiedon tuottamisen muodot ja jakelukanavat uudistuvat nopeasti kuluttajatottumusten muuttuessa. Tiedon ja viihteen rajapinta hämärtyy, koska olemme siirtymässä kohti elämysmaailmaa. Toimituksellisesti tuotetun informaation osuus kaikesta kohtaamastamme informaatiosta vähenee jatkuvasti, ja samalla syntyy yhä uusia sosiaalisesti tuotettuja informaatiomalleja. Sosiaalisesti tuotetun sisällön osalta esimerkkeinä käyvät Wikipedia, Youtube ja blogit, sekä erilaiset yhteisöt kuten Facebook.

Asuntomessut kohtaa siis muiden medioiden tavoin kuluttajien käyttäytymisen muutoksen. Tämä haastaa Asuntomessuja ainakin kahta kautta: toisaalta sähköisen viestinnän ja palvelujen tulee kehittyä ja tukea itse tapahtumaa, toisaalta sisällöllisesti tulee pystyä tarjoamaan asumiseen liittyvää informaatiota entistä helpommin hahmotettavassa ja elämyksellisessä muodossa.

Asuntomessut on kehittänyt näytteilleasettajille sähköisen näyttelypaikkojen varausjärjestelmän ja kuluttajille mahdollisuuden ostaa liput nettikaupan kautta. Asuntomessuista ja niiden sisällöstä on saatavilla entistä enemmän tietoa kotisivuiltamme, ja samaan aikaan Asuntomessut kehittää jatkuvasti kasvavaa kuvallista tietopankkia 'ideagalleriaa' kuluttajien rakentamisen ja sisustamisen ideoiden tueksi. Facebook, Instagram sekä Twitter on myös luonnollisesti valjastettu palvelemaan kuluttajia heidän tarpeissaan.

Yhteiskunnan kehitys vaikuttaa myös Asuntomessujen sisältöön

Suomen kansan keski-ikä kasvaa ja muuttoliike suurimpiin kaupunkeihimme jatkuu. Näköpiirissä on vähintään puolen miljoonan uuden asunnon rakennustarve vuoteen 2030 mennessä. Yli kaksi kolmasosaa asuntotuotannon tarpeesta kohdistuu kolmelle suurimmalle kaupunkiseudulle [1]. Samaan aikaan talouksien keskikoko pienenee jatkuvasti. Esimerkiksi Helsingin kotitalouksien keskikoko on noin 1,8 henkilöä ja yhden hengen talouksia on lähes 49 % [2].

Myös yhteiskunnan arvonmuutokset vaikuttavat käsityksiimme asumisesta. Ympäristöarvojen korostuminen kaavoituksessa, rakentamisessa ja asumisessa ylimalkaan heijastuu esimerkiksi materiaalien kierrätettävyytenä, energiankulutuksen vähentymisenä ja uusiutuvan energian tuottamisena. Kaupunkirakennetta tulisi tiivistää ja palvelujen sekä julkisen liikenteen olla helposti saavutettavissa.

Yhteiskunnan muuttuessa myös Asuntomessujen tulee muuttua ja mieluiten rohkeasti ennakkoiden uutta suuntaa ja tulevaisuuden näkymiä. Suomen Asuntomessut on pyrkinyt vaikuttamaan siihen, että uusien asuntomessualueiden asema-kaavojen tulisi olla luonteeltaan sallivia ja kokeilevia sekä kehittämistä rohkaisevia. Toivomme asuntosuunnittelijoiden, rakennuttajien, rakennusliikkeiden ja talotehtaiden tarttuvan rohkeasti Asuntomessujen tarjoamaan tilaisuuteen kehittää tuotteitaan ja tuoda esiin viimeisimpiä uutuuksiaan ennakkoluulottomasti. Asuntomessut haluaa edesauttaa mahdollisuuksia koerakentamiseen sekä innovatiiviseen suunnitteluun, joten asemakaava ja rakennustapaohjeistus eivät varmastakaan muodosta esteeksi asuntomessualueilla. Ohnan Asuntomessuilla esitely ensimmäiset aurinkokeräimet

Kuva 5. Asuntomessuilla Vantaalla kesällä 2015 oli nähtävänä Euroopan suurin asuinpuukerrostalo PuuMera.

Kuva 6. Tampereen Asuntomessuilla esiteltiin vuonna 2012 lähes nettonollaenergiatalo Lantti, jossa tarvittava energia saadaan aurinkopaneeleista ja -keräimistä sekä kaukolämmöstä.

ja energiatalot jo vuonna 1980 Kuopiossa, Suomen ensimmäiset Loft-asunnot sekä teräskerrostalo Tampereella vuonna 1990, Euroopan ensimmäinen täysin esteetön asuinalue Joensuussa vuonna 1995 ja Suomen ensimmäiset puukerrostalo Ylöjärvellä vuonna 1996, vain muutamia pilottihankkeita mainitaksemme.

Asuntomessualueita valittaessa pyrimme jatkossa entistä enemmän kannustamaan kuntia huomiomaan ympäristöarvot, kestävä kehitys ja usein unohtuva esteettömyys heti kaavaluonnoksista lähtien aina katujen ja rakennusten toteutukseen saakka.

Tulevat Asuntomessut

Vuoden 2016 Asuntomessut ovat Seinäjoella, keskustan välittömässä läheisyydessä Kyrkösjärven tekojärven vieressä. Messuilla tulevat korostumaan paikallinen rakennusperinne modernein maustein, pohjalainen kädentaito sekä yrittäjäyys. Vuoden 2017 Asuntomessut ovat Mikkeliissä, jossa messualue on osa kaupungin laajempaa hanketta, jossa hyödynnetään keskustan läheisyydessä sijaitsevia Saimaan rantoja. Messualueella tullaan näkemään suojellun luonnon sekä historiallisten kohteiden, kuten Porrassalmen taistelun museotien yhteensovittamista pientalorakentamiseen. Vuonna 2018 Asuntomessut siirtyy länsi-rannikolle Poriin, jossa kaupunkikeskusta jatkaa laajenemistaan Kokemäenjoen rantamaisemassa Karjarannan alueelle. Luovassa on vanhaa puukaupunkia mukaileva kokonaisuus kerrostaloja unohtamatta. Vuoden 2019 Asuntomessut rakentuvat Kouvolaan vanhalle Kori-

an varuskunnan alueelle. Messukohteet tulevat sijaitsemaan historiallisten varuskuntarakennusten lomassa lähellä Kymijokea. Vuoden 2020 sekä vuoden 2021 Asuntomessupaikkakunnista käydään neuvotteluja vuoden 2015 aikana.

Yhteenveto

Asuntomessut on jo vuosikymmeniä onnistunut säilyttämään kiinnostavuutensa niin kaupunkien, teollisuuden, median kuin kuluttajienkin näkökulmasta. Asuntomessut on tiettävästi tapahtumana myös koko maailmassa ainoa laatuaan. Mennyt menestys ei kuitenkaan ole tae tulevasta, sillä vaatimukset muuttuvat ja jatkuva kehitystyö on välttämätöntä.

Suomen Asuntomessut pyrkii vastaamaan muutuvan yhteiskunnan vaatimuksiin ja kuluttajien toivomuksiin ottamalla oppia saadusta palautteesta sekä jatkuvalla kokeilu- ja kehittämistyöllä. Näköpiirissä olevia mahdollisuuksia tarjoavat väestön ikääntyminen, asumisen kustannusten alentaminen, kestävä kehitys ja entistä monipuolisempi ja innostavampi tapa sisällön tuottamiseen. Tärkeää on myös kyetä sisällöstä viestimiseen kuluttajien toivomalla tavalla ja kuluttajien toivomia kanavilla pitkin.

En kuitenkaan epäile hetkeäkään Suomen Asuntomessujen kykyä vastata tuleviin haasteisiin ja luotan vahvasti toiminnan jatkuvuuteen pidemmälläkin aikavälillä. Vahvuutenamme on koko laaja yhteistyökumppaniverkostomme, joka auttaa Asuntomessuja sekä samalla toisiaan jatkuvassa kehitystyössä. Onhan meillä yhteinen intressi, suomalaisen asumisen laadun parantaminen. Silmä tiellä on hyvä ja turvallista jatkaa.

Lähteet

- [1] J. Antikainen ja E. Holstila, 2015
- [2] Helsingin kaupungin tilastokeskus, 2013

ASUNTOMESSUT KANGASALLA 1972

Risto Järvinen

Riinan yleisen teknisen kehityksen kanssa myös rakennustekniikka ja erilaisten rakennusten tuotantomenetelmät kehittyvät. Viime vuodet ovat monipuolistaneet pientalojen tuotantomenetelmiä ja niiden talojen valmistukseen käytetyt materiaalit ovat myös lisääntyneet. Jotta erilaiset rakentamisen mahdollisuudet tulisivat nopeasti ja keskitetysti esitellyiksi asunnontarvitsijoille tarvitaan tehokasta näyttelytoimintaa. Osuuskunta Asuntomessut on ottanut tehtäväkseen järjestää asuntonäyttelyitä, joissa uusia asuntoratkaisuja esitellään.

Lahelan asuntonäyttely kesällä 1970 Tuusulassa oli menestys. Tässä näyttelyssä vieraili yli 35 000 kävijää. Näyttelyvieraiden tarkasteltavana oli koko pientalotuotantomme skuaala. Lahelan alueella kekeiltiin tavallista pienempiä alle 800 m²m omakotitontteja.

Lahelan kokemusten jälkeen oltiin varmoja, että näyttelytoimintaa kannattaa jatkaa. Sopivaksi näyttelyiden väliajaksi katsottiin parisen vuotta, tällöin erilaiset talotyypit ovat ehtineet tarpeeksi uusiutua.

Asuntomessut sai useampia tarjouksia pientalonäyttelyn järjestämisaikaksi ja valitsi niistä Kangasalan. Tämä Pirkanmaan talousalueella oleva virkeä kunta sopii hyvin tämän tyyppisen näyttelyn järjestelypaikaksi. Onhan Tampereen ympäristön rakennustoiminta erittäin vilkasta ja Kangasalan kunaan hyvä liikeenteellinen sijainti takaa näyttelylle hyvät onnistumismahdollisuudet.

Kangasalan asuntomessuilla rakentajain lukumäärä on noussut kaksinkertaiseksi Lahelaan verrattuna. Mukana on tällä kertaa omakoti- ja rivitalojen lisäksi myös matalia kerrostaloratkaisuja. Yli kolmenkymmenen omakotitalon lisäksi Rantakoiviston alueella, Kangasalla on esillä viisitoista rivitaloa sekä neljä kerrostaloa.

Rantakoiviston alueella Kirkkojärven rannalla on ollut mahdollisuus laatia kaavaa, jossa on valittavana kullekin talolle maastollisesti sopiva paikka. Maasto on kovapohjaista, kumpuilevaa peltomaisemaa, jossa alueen keskustan lehtevä puusto sekä rannan kasvillisuus luovat alueelle vihreää puistomaisuutta.

Kangasalan asuntomessuilla on tarkoitus esitellä myös A 70 -tyyppi. Nyt Lahelan asuntonäyttelyssä huomiota herättänyt hinnaltaan halpa omakotitalo on esillä muunneltuna rivitalo- ja kerrostalotyyppiseksi. Tämä asuntohallituksen tutkimustoimiston kehittämä näyttelyn osa käsittää kaksi kahden kerroksen kerrostaloa sekä kolme niiden välittömässä yhteydessä olevaa rivitaloa.

Kuten Lahelassa esitellään myös Kangasalan asuntomessuilla osa asunnoista kalustettuina. Lisäksi on alueelle järjestetty asumiseen liittyviä artikkeleita esittelevä messunäyttely.

Lahelan näyttelyn kävijöiden joukossa oli runsaasti rakentamisen ammattimiehiä. Monien kuntien rakennuslautakunnat sekä seutukaavaliittojen toimihenkilöt tekivät näyttelyyn tutustumismatkan. Kangasalla järjestetään näyttelyssä kävijöille esityksiä teollisten pientalojen pystyttämässä. Tällöin tarjoutuu rakentamisen asiantuntijoille ja muille näyttelyvieraille tilaisuus nähdä käytännössä teollisen rakennustuotannon mahdollisuuksia.

Vuosi 1972 on Asuntomessuilla vilkkaain toiminnan vuosi. Vuoden alkaessa on rakennustoiminta Kangasalan näyttelyalueella täydessä käynnissä. Heinäkuun puolivälistä elokuun loppuun on näyttely valmiina esittäytymään suomalaisille ja ulkomaalaisillekin kävijöille.